

Pasteluri de Vasile Alecsandri - prezentare generala

Deschizator de drumuri in literatura si cultura romana, Vasile Alecsandri este cel mai important reprezentant al pasoptismului. Opera sa oglindeste spiritul secolului sau, respectand directiile sugerate de M. Kogalniceanu in *Introductia sa la Dacia literara* (1840) si exprimand dorinta de a contribui in mod real la formarea si dezvoltarea unei literaturi originale si independente.

Rolul sau in modernizarea societatii si culturii romane a fost subliniat de Titu Maiorescu in articolul *Poeti si critici* din 1886: "in Alecsandri vibreaza toata inima, toata miscarea compatriotilor sai, cata s-a putut intrupa intr-o forma poetica relativa a poporului nostru de astazi. Farmecul limbei romane in poezia populara el ni l-a deschis; iubirea omeneasca si dorul de patrie in limitele celor mai multi dintre noi el le-a intrupat; frumusetea proprie a pamantului nostru natal si a aerului nostru el a descris-o; (...) cand societatea mai culta a putut avea un teatru in Iasi si Bucuresti, el a raspuns la aceasta dorinta, scriindu-i comedii si drame; cand a fost chemat poporul sa-si jertfeasca viata in razboiul din urma [*Razboiul de Independenta* - n. n.], el singur a incalzit ostasii nostri cu raza poeziei sale." (T. Maiorescu, *Critice*, Chisinau, Ed. Hyperion, 1990, p. 288)

Opera de maturitate, Pastelurile au fost publicate, cu cateva exceptii, in revista *Junimii - Convorbiri literare*, intre 1868 si 1869, fiind reunite in volum in 1875. Pastelurile au fost scrise dupa o lunga pauza si retragerea din viata publica, atunci cand poetul se refugiaza in mult iubitul sau Mircesti. Poeziile inaugureaza o noua specie literara, pastelul, denumire pe care Alecsandri o introduce in limba si literatura romana, modificandu-i sensul etimologic si transformand-o in poezie lirica ce prezinta un tablou de natura. Elemente de pastel existasera si inaintea sa, in poeziile pasoptistilor Ion Heliade Radulescu, Vasile Carlova, Grigore Alexandrescu s. a. Lui Alecsandri ii revine meritul de a fi preluat termenul din limba franceza (unde desemna o tehnica picturala, un desen realizat cu un creion moale, usor colorat, numit pastel) si de a-l impune in literatura romana cu sensul de specie lirica.

Valoarea Pastelurilor a fost semnalata la putina vreme de la aparitie de Titu Maiorescu in articolul *Directia noua in poezia si proza romana* din 1872: "Pastelurile sunt un sir de poezii, cele mai multe lirice, de regula descrieri, cateva idile, toate insufletite de o simtire asa de curata si de puternica a naturei, scrise intr-o limba asa de frumoasa incat au devenit fara comparare cea mai mare podoaba a poeziei lui Alecsandri, o podoaba a literaturii romane indeobste" (Titu Maiorescu, op. cit., pp. 98-99).

Nucleul ciclului il constituie un numar de treizeci de pasteluri grupate pe anotimpuri si pe indeletnicirile specifice acestora: Sfarsit de toamna, Iarna, Mezul iernei, Viscolul, Gerul, Oaspetii primaverii, Cucoarele, Malul Siretului, Balta, Secerisul, Cositul etc. Spatiul descris este dominat de repetabilitatea fenomenelor naturale si a ciclurilor temporale (pe langa anotimpuri, uneori pastelurile surprind momente ale zilei: Serile la Mircesti, Dimineata. Noaptea).

Mare parte dintre ele au o structura asemanatoare - patru catrene, alcatuite pe opozitia static/dinamic, primele trei strofe prezentand un tablou de natura, iar ultima intervenind cu un

element de miscare ce sparge moleseala imaginii anterioare (sania cu "clinchete de zurgalai" in Iarna, lupul din Mezul iernei "ce se alunga dupa prada-i spaimantata", soparla de smarald in Malul Siretului etc).

Spiritul clasic al poetului se vadeste in compozitia riguroasa a pastelurilor, iar latura romantica se manifesta in relatia dintre sentiment si natura, precum si in viziunea naturii ciclice. Pastelurile abunda in figuri de stil si imagini artistice, dominante fiind comparatia si personificarea. Dinamismul imaginilor este dat de folosirea verbelor la indicativ prezent si de preferinta pentru coordonare, in defavoarea subordonarii.

Alte pasteluri, eterogene ca tematica amintesc de rafinamentul parnasian, debordand exotism si delicatete: Mandarinul, Pastel chinez.